

HU

HU

HU

EURÓPAI BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2010.10.22.
COM(2010) 588 végleges

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

**A VÍZUMINFORMÁCIÓS RENDSZER (VIS) 2009. ÉVI
TOVÁBBFEJLESZTÉSÉRŐL**

**(a 2004. június 8-i 2004/512/EK tanácsi határozat 6. cikkében meghatározott
kötelezettség alapján előterjesztett dokumentum)**

A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a Vízuminformációs Rendszer (VIS) továbbfejlesztéséről

**Az elért eredményekről szóló jelentés: 2009. január – december
(COM (2010) 588 végleges)**

TARTALOMJEGYZÉK

1.	Bevezetés.....	3
2.	A vizsgált időszak alatt elért eredmények.....	3
2.1.	A központi rendszer kifejlesztése – műszaki tennivalók	3
2.2.	A biometrikus adatok egyeztetésére szolgáló rendszer (BMS) kifejlesztése.....	4
2.3.	A helyszínek előkészítése és a hálózat.....	4
2.4.	A tagállamok nemzeti tervezése.....	5
2.5.	A VIS átütemezése	5
2.6.	Kiterjesztés a konzuli képviseletekre és a külső határátkelőhelyekre.....	6
3.	Projektmenedzsment	7
3.1.	A VIS jogi kerete	7
3.2.	A Bizottság projektmenedzselő tevékenysége.....	8
3.2.1.	Tervezés és költségvetés	8
3.2.2.	Kockázatkezelés	9
3.2.3.	A projektmenedzsment-igazgatóság (PMB)	10
3.3.	A VIS barátai.....	10
4.	Következtetés	11
5.	Melléklet: VIS munkacsoportok	12
5.1.	SISVIS Bizottság	12
5.2.	A VIS nemzeti projektmenedzsereinek (NPM) találkozói.....	12
5.3.	Változtatáskezelő Tanács (CMB)	12
5.4.	Tesztelési Tanácsadó Csoport (TAG)	12
5.5.	VIS Mail Szakértői Csoport (VIS MEG).....	12

1. BEVEZETÉS

A Vízuminformációs Rendszer létrehozásáról (VIS) szóló, 2004. június 8-i 2004/512/EK tanácsi határozat¹ 6. cikkének megfelelően Bizottság benyújtja hatodik jelentését² a Vízuminformációs Rendszer továbbfejlesztése tekintetében elért eredményekről a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek. A jelentés a Bizottság által 2009 januárja és decembere között végzett munkáról szól.

A tagállamokkal végzett megfeleléségi vizsgálatokat és a nemzeti rendszerek többségét nézve a VIS projekt előrehaladása zavartalan volt. A megfeleléségi vizsgálat 2009 végéig a jelenlegi 25 schengeni társult állam közül 22 esetében lezajlott, 100 %-os sikerrel. Csupán néhány tagállam van, amelynek még el kell végeznie a megfeleléségi vizsgálatokat, mielőtt 2010-ben elkezdődik a záró vizsgálatok időszaka.

A VIS központi szintjéhez kapcsolódó 2009-es tesztek azonban kihívásokat támasztottak. A VIS és a biometrikus adatok egyeztetésére szolgáló rendszer (BMS) műszaki fejlesztése a 2009 áprilisában a rendszermegoldások tesztelésével (SST) a négy tesztelési szakaszon belül a második szakaszba lépett. A fejlesztési fővállalkozó a teszt elvégzésére tett első kísérlete nem felelt meg a kimeneti feltételeknek, így a jelentéstételi időszak folyamán második, majd harmadik tesztelési kampányt is le kellett bonyolítani. A rendszermegoldások tesztelésének elhúzódása kihatással volt a tagállamok részvételét igénylő későbbi tesztelési szakaszok kezdetére.

Emellett más tényezők is közrejátszottak a projekt átütemezésében, például nemzeti szinten legalább egy tagállam esetében jelentős mértékű késés jelentkezett. Így a VIS működésének megkezdésére vonatkozóan kitűzött 2009. decemberi határidő nem volt tartható.

2009. november 30-án új általános ütemtervet nyújtottak be a Bel- és Igazságügyi Tanácsnak, miután azt 2009 novemberében bemutatták a „VIS barátai” csoport, valamint a Bevándorlással, Határokkal és Menekültüggyel Foglalkozó Stratégiai Bizottság számára. Az új ütemterv szerint:

- Az operációs rendszer tesztelésének (OST) kezdete – 2010. február
- Az előzetes rendszerelfogadási tesztelés (PSAT) – 2010. szeptember
- A központi rendszer készenlétének tesztelése – 2010. október
- A VIS működésének megkezdése – 2010. december.

2. A VIZSGÁLT IDŐSZAK ALATT ELÉRT EREDMÉNYEK

2.1. A központi rendszer kifejlesztése – műszaki tennivalók

Mivel 2008 decemberében megállapodás született arról, hogy tagállami kérésre négy funkcionális módosítást kell végrehajtani, frissíteni kellett mind az interfészvezérlési

¹ HL L 213., 2004.6.15., 5. o.

² Az ötödik jelentést lásd a következő dokumentumban: A Bizottság jelentése a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek - A vízuminformációs rendszer (VIS) 2008. évi továbbfejlesztéséről, COM(2009) 473 végleges, 2009. 9. 15.

dokumentációt (ICD), mind pedig a részletes műszaki előírásokat (DTS). Az ICD 1.82-es végső változata 2009 márciusában került elfogadásra. Ezek azok a műszaki előírások, amelyeket a tagállamok saját nemzeti rendszerük kifejlesztésekor használnak annak érdekében, hogy az kapcsolódni tudjon a VIS-hez. A DTS véglegesítése megtörtént, de hivatalos elfogadására csak a biztonsági követelményekkel kapcsolatos függőben lévő problémák 2010 közepére tervezett megoldását követően kerülhet sor. A CD-szimulátort több alkalommal frissítették, legutóbb szeptemberben.

2.2. A biometrikus adatok egyeztetésére szolgáló rendszer (BMS) kifejlesztése

A VIS ujjlenyomat-megfeleltetési szolgáltatásait biztosító BMS kivitelezése a jelentéstételi időszakban összességében véve a projekttervnek megfelelően történt, és 2009 márciusában a BMS-re vonatkozóan sikeresen végrehajtották a rendszermegoldások tesztelését (SST). Ettől az időponttól kezdődően a rendszer problémamentesen támogatta a VIS STT-t, és ezzel párhuzamosan folytatta saját operációs rendszerének tesztelését, egészen novemberig, amikor működési problémák jelentkeztek. Ezek közé tartozott a VIS feladatátvételi tesztelése során a BMS átváltási eljárásának késése, az Oracle adatbázissal kapcsolatos problémák és a BMS tranzakciós teljesítménye. Minden egyes probléma esetében azonosították az alapvető okokat, és ezeket az alkalmazott megoldásokkal együtt bemutatták a tagállamoknak. A tagállamok szintén folytatták a BMS-t szolgáltató vállalkozó által nyújtott szoftvercsomagok használatát ujjlenyomat-rögzítő berendezéseikben, és a biometrikus elemek nemzeti végrehajtása érdekében igénybe vették a BMS webes portálját is.

Az SISVIS Bizottság ülésén (VIS formáció) folytatott megbeszélések követően a Bizottság 2009 októberében határozatot³ fogadott el az ujjlenyomatok felbontásával, valamint biometrikus azonosításra, illetve a vízuminformációs rendszerben történő ellenőrzésre való felhasználásukkal kapcsolatos előírások megállapításáról.

2.3. A helyszínek előkészítése és a hálózat

2009 folyamán a strasbourgi központi egység és a salzburgi tartalék központi egység munkatársai a VIS berendezéseinek használatáról és karbantartásáról szóló képzéseken vettek részt.

2009-ben már csupán két olyan tagállam volt, ahol telepíteni kellett a hálózatot. A hálózatra vonatkozóan a 2009-ben két fő projekt volt: a fő helyszín és a tartalék helyszín közötti „átváltási mechanizmus” műveleteinek biztosítása és a VIS Mail Relay felállítása. Az átváltási mechanizmusra azért van szükség, hogy a nemzeti rendszer esetleges üzemképtelensége esetén a tartalék rendszer ideiglenesen át tudja venni a műveleteket. Március és július között befejeződött a hálózat egy fő helyszínre és három tartalék helyszínre való telepítése a tagállamokban. Az „átváltási gyakorlat” októberig öt tagállamban sikeresen lezajlott. Kilenc további tagállamban még nem határozták meg a megfelelő technikai megoldást. A gyakorlat tovább folytatódik azon tagállamok tekintetében, amelyek érdeklődnek e megoldás alkalmazása iránt.

³ A Bizottság határozata (2009. október 9.) az ujjlenyomatok felbontásával, valamint biometrikus azonosításra, illetve a vízuminformációs rendszerben történő ellenőrzésre való felhasználásukkal kapcsolatos előírások megállapításáról (HL 270, 2009.10.15.)

2.4. A tagállamok nemzeti tervezése

A központi VIS rendelkezésre állása mellett a rendszer működőképessé válása elsősorban a nemzeti projektek előrehaladásától függ. Az egyes országok eltérő körülményei miatt a tagállamok különböző mértékben haladtak előre a megvalósítással.

A VIS baráti kereteiben kialakított havi jelentéstételi mechanizmus (lásd: 3.2.4. pont) felhasználásával a tagállamok többsége folyamatosan arról tett jelentést, hogy előrehaladásuk megfelelő ütemben halad előre a kitűzött célkitűzések eléréséhez. A jelentésekből az is kitűnt, hogy néhány tagállam a nemzeti rendszere kialakítása során nehézségekkel szembesült. A tagállamok túlnyomó többsége azonban sikeresen elvégezte a megfelelőségi vizsgálatokat és felkészült az OST és a PSAT kezdetére. A jelentéstételi időszak végére a 25 jelenlegi tagállam és schengeni társult ország közül 22⁴ az eredeti terveknek megfelelően elvégezte a megfelelőségi vizsgálatokat.

2009-ben a Frontex tagállami szakértőket hívott meg Varsóba, hogy ott a VIS-szel foglalkozó műhelytalálkozókon vegyenek részt. A műhelytalálkozókon 25 tagállam és schengeni társult ország képviselői vettek részt, és céljuk az volt, hogy a tagállamok közti tapasztalatcsere elősegítésével segítséget nyújtsanak a VIS megvalósításához. A műhelytalálkozók eredményeit a VIS barátainak találkozóin és a jelentéstételi időszak utolsó nemzeti projektmenedzseri ülésén ismertették, és ezek azt mutatják, hogy a tagállamok nemzeti szinten továbbra is a projekt megvalósításának különböző szakaszaiban járnak. A beszámolók szerint a műhelytalálkozók számos probléma azonosítását és nyomon követését lehetővé tették.

2.5. A VIS átütemezése

A VIS projekt átütemezésére a központi és a nemzeti szinten jelentkező késések miatt került sor.

Központi szint

A központi szint tekintetében a fejlesztési fővállalkozó 2009. április 29-én kezdte meg a rendszermegoldások tesztelését. Június közepén a rendszermegoldások teszteredményeinek értékelése azt jelezte, hogy különböző technikai problémák miatt a rendszer funkcionális és nem funkcionális aspektusainak vonatkozásában nem teljesültek a kimeneti feltételek. Egyértelművé vált, hogy a rendszermegoldások tesztelése nem fog 2009 júliusáig, az operációs rendszer tesztelésének ütemterv szerinti kezdetéig lezárulni. A rendszermegoldások tesztelését ezért 2009 szeptemberéig meghosszabbították. A fejlesztési fővállalkozó a rendszermegoldások tesztelésére vonatkozó hivatalos jelentésében – a Bizottság, a minőségbiztosítási vállalkozó, valamint a tesztelési tanácsadó csoport tagállami szakértőinek értékelésével ellentétben – azt állította, hogy teljesültek a kimeneti feltételek.

Októberben a fejlesztési fővállalkozó azt javasolta, hogy bizonyos korrekciós intézkedéseket valósít meg a rendszer teljesítményére vonatkozó követelményeknek való megfelelés, valamint indítványozta, hogy csökkentsék a szolgáltatási színtről szóló megállapodás (SLA) teljesítményre vonatkozó elvárásait. A tagállamok értékelték ezen intézkedések nemzeti rendszereikre kifejtett hatását, és a jelentéstételi időszak végén beleegyeztek abba, hogy a

⁴ Liechtenstein technikai értelemben szintén elvégezte a megfelelőségi vizsgálatokat, de még nem alkalmazza a schengeni vívmányokat.

fejlesztési fővállalkozó végrehajtsa az intézkedéseket. Emellett egyetértés született arról, hogy a korrekciós intézkedéseket és a szolgáltatási szintre vonatkozó megállapodás módosítását elkülönítve tárgyalják. A korrekciós intézkedések végrehajtása és tesztelése után a fejlesztési fővállalkozó újból javaslatot fog benyújtani a szolgáltatási szintre vonatkozó megállapodásról. A jelentéstételi időszak végéig a korrekciós intézkedések végrehajtása és tesztelése még nem valósult meg teljes körűen.

Ezalatt, a korrekciós intézkedések tagállami szakértők általi jóváhagyását megelőzően a fejlesztési fővállalkozó további erőfeszítéseket tett az akadályozó technikai problémák kiküszöbölésére, és ezt követően novemberben úgy jelentést nyújtott be a rendszermegoldások teszteléséről. Bár az eredmények javultak, továbbra sem voltak kielégítőek, különösen ami a teljesítményre vonatkozó szempontokat illeti. Ennek következményeként a jelentéstételi időszak végéig a rendszermegoldások tesztelésére vonatkozó kimeneti feltételek nem valósultak meg. Emiatt kötbér alkalmazására került sor.

Nemzeti szint

A nemzeti szinttel kapcsolatban a Bizottságnak 2009-ben az is tudomására jutott, hogy a tagállamok egyikének nemzeti rendszere kialakítása során a szerződéses munkák terén jelentős problémák jelentkeztek, és így az 2010 vége előtt nem lesz képes kapcsolódni a VIS-hez. Az érintett tagállam még nem erősítette meg megfelelőségi vizsgálatának időpontját. Két másik tagállam esetében kevésbé jelentős késések jelentkeztek nemzeti rendszerük fejlesztése során. A működés megkezdéséhez minden tagállamnak kapcsolódnia kell a VIS-hez. Tehát ha egy tagállam esetében késés jelentkezik, ez azonnali kihatással van arra, hogy mikor kezdheti meg működését a VIS.

Mindezen problémák együttesen befolyásolták a VIS működése kezdetének tervezett időpontját, és új ütemtervet kellett készíteni. A VIS új általános projekt ütemtervét novemberben, illetve decemberben bemutatták a Bevándorlással, Határokkal és Menekültüggyel Foglalkozó Stratégiai Bizottságnak és a Bel- és Igazságügyi Tanácsnak. A Tanács tudomásul vette az új ütemtervet, mely a központi rendszer készenlétét 2010 októberére helyezi, miután elfogadták az előzetes rendszerelfogadási tesztet. A tagállamok egyikének jelentős késése, valamint az általános fővállalkozónak a rendszermegoldások tesztelésével kapcsolatos késései miatt azonban a VIS 2010 decembere előtt nem kezdheti el működését.

2.6. Kiterjesztés a konzuli képviseletre és a külső határátkelőhelyekre

Az elfogadott Vízumkódex szerint a tagállamok konzuli képviseleteiken a vízumkérelmezőktől biometrikus azonosítókat kérnek be, azaz a fényképüket és tíz ujjuk lenyomatát. A konzuli képviseletre való kiterjesztésre készülve számos tagállam folytatta a vízumkérelmekhez szükséges biometrikus adatok felvételének tesztelését több konzuli kirendeltségen. A vízumkérelmezők biometrikus adatainak felvételére, tárolására és ellenőrzésére vonatkozó kísérleti projekt (BIODEV II) 2009 második negyedévéig tartott, és a felvett ujjlenyomatok minőségének javítása érdekében több tagállam egész évben folytatta a felvételi eljárások tesztelését.

Az eredmények azt mutatják, hogy a személyzet széleskörű képzése szükséges ahhoz, hogy a kérelmezőktől jó minőségű ujjlenyomatot lehessen felvenni, továbbá lehetséges, hogy többször meg kell ismételní a felvételt, hogy csökkenthető legyen a megghiúsult nyilvántartásba vételek aránya. A legtöbb tagállam észak-afrikai konzuli kirendeltségeit már

ellátta a vízumkérelmezők ujjlenyomatainak és fényképeinek felvételét lehetővé tevő berendezésekkel, és készülnek arra, hogy ezt további régiókra is kiterjesszék.

2009 folyamán a SISVIS Bizottság ülésein intenzív tárgyalások folytak arról, hogy melyek legyenek az első régiók. A VIS-rendelet⁵ 48. cikke szerint a VIS konzuli kirendeltségeken való alkalmazása tekintetében a Bizottság határozza meg a régiók sorrendjét, a következő három kritérium alapján: az illegális bevándorlás kockázata, a tagállamok belső biztonságát fenyegető veszélyek, valamint a biometrikus adatok felvételének kivitelezhetősége az adott régió minden pontján. Több hónapig tartó tárgyalások után 2009. november 30-án elfogadták a VIS működésének megkezdése tekintetében az első régiók meghatározásáról szóló bizottsági határozatot⁶. Az első régió Észak-Afrika lesz, majd ezt követi a Közel-Kelet és a Perzsa-öböl térsége. A VIS kiterjesztése tekintetében ezt követő régiók meghatározása külön határozatok tárgyát fogja képezni, miután a fenti kritériumok szerinti értékelést elvégezték.

A külső határokon kiadott vízumok tekintetében a külső határátkelőhelyek külön régióknak számítanak. Tehát a határátkelőhelyek esetében az adatok felvétele és a VIS-be történő továbbítása akkor veszik kezdetét, amint a tagállamok értesítik a Bizottságot, hogy megtették a külső határátkelőhelyeiken kezelt valamennyi vízumkérelemre vonatkozó adatok gyűjtéséhez és a VIS-be történő továbbításához szükséges technikai és jogi intézkedéseket.

3. PROJEKTMENEDZSMENT

3.1. A VIS jogi kerete

2009-ben a VIS működésének megkezdéséhez szükséges jogi aktusokat – azaz a Schengeni határ-ellenőrzési kódex módosítását⁷ és a Közös Konzuli Utasítás módosítását⁸ – 2009 februárjában, illetve májusában elfogadták és közzétették. A Schengeni határ-ellenőrzési kódex módosítása úgy rendelkezik, hogy a VIS működésének az első régióban való kezdete után 20 nappal beutazási ellenőrzések során kötelezővé válik a VIS külső határokon történő alkalmazása. A VIS alkalmazásának magában kellene foglalnia a VIS-ben a vízümbélyeg számával és az ujjlenyomatok ellenőrzésével történő szisztematikus keresést. Ugyanakkor egy három éves átmeneti időszak alatt lehetővé kell tenni a tagállamok számára, hogy az ujjlenyomatok ellenőrzése nélkül használják a VIS-t. A Közös Konzuli Utasítás módosítása szükséges volt ahhoz, hogy jogi keretet lehessen biztosítani a biometrikus azonosítók gyűjtésére, ideértve a vízumkérelmek átvételének és feldolgozásának megszervezésére vonatkozó rendelkezéseket is. E rendelkezések beépültek a júliusban elfogadott és 2010.

⁵ Az Európai Parlament és a Tanács 767/2008/EK rendelete (2008. július 9.) a vízuminformációs rendszerről (VIS) és a rövid távú tartózkodásra jogosító vízumokra vonatkozó adatok tagállamok közötti cseréjéről (VIS-rendelet) – HL L 218., 2008.8.13., 60. o.).

⁶ A Bizottság határozata (2009. november 30.) a vízuminformációs rendszer (VIS) működésének megkezdése tekintetében az első régiók meghatározásáról (HL L 23., 2010.1.27., 62. o.).

⁷ Az Európai Parlament és a Tanács 81/2009/EK rendelete (2009. január 14.) az 562/2006/EK rendeletnek a vízuminformációs rendszer (VIS) Schengeni határ-ellenőrzési kódex keretében való alkalmazása tekintetében történő módosításáról (HL L 35., 2009.2.4., 56. o.).

⁸ Az Európai Parlament és a Tanács 390/2009/EK rendelete (2009. április 23.) a diplomáciai és konzuli képviselők számára kibocsátott, a vízumokra vonatkozó Közös Konzuli Utasításnak a biometrikus adatok bevezetése, valamint a vízumkérelmek átvételének és feldolgozásának megszervezésére vonatkozó rendelkezései tekintetében történő módosításáról (HL L 131., 2009.5.28., 1. o.).

április 5-től alkalmazandó vízumkódexbe⁹, mely hatályon kívül helyezi a Közös Konzuli Utasítást.

A jelentéstételi időszak alatt a VIS-re vonatkozóan komitológiai eljárás keretében számos bizottsági határozatot fogadtak el. 2009 májusában elfogadták a VIS Mail specifikációról szóló bizottsági határozatot¹⁰, mely felváltja a VISION konzultációs mechanizmust. 2009 októberében elfogadták a biometrikus adatokra vonatkozó második határozatot¹¹, mely az ujjlenyomatok felbontásáról, valamint biometrikus azonosításra, illetve a VIS-ben és a biometrikus adatok egyeztetésére szolgáló rendszerben (BMS) történő ellenőrzésre való felhasználásukról szól. 2009. november 30-án elfogadták a VIS működésének megkezdése tekintetében az első régiók meghatározásáról szóló bizottsági határozatot¹², egy időben a technikai végrehajtási intézkedésekről szóló határozattal¹³, mely a VIS különböző adatfeldolgozási eljárásait határozza meg.

2010-ben még egy kiemelkedően fontos jogi aktus elfogadása van hátra, mely a VIS biztonságára vonatkozik.

3.2. A Bizottság projektmenedzselő tevékenysége

3.2.1. Tervezés és költségvetés

A VIS tekintetében rendelkezésre álló kötelezettségvállalási előirányzatok 2009-ben összesen 38,3 millió EUR-t tettek ki. A 2009. év során a kiadások fő elemeit a biometrikus azonosítást célzó további fejlesztések, a projektirányításhoz és minőségbiztosításhoz nyújtott külső segítség, a fejlesztési és tesztelési szakasz hasznosítási költségei és a VIS (főként a tagállami változtatási kérelmek miatti) változásai jelentették. A jelentéstételi időszak végéig a VIS-re előirányzott teljes összeg 74,65%-át lekötötték, és a kifizetési előirányzatok 76,53%-át ki is fizették. A VIS a 18.02.05. számú költségvetési tételbe tartozik.

⁹ Az Európai Parlament és a Tanács 810/2009/EK rendelete (2009. július 13.) a Közösségi Vízumkódex létrehozásáról (vízumkódex) (HL L 243., 2008.9.15., 1. o.).

¹⁰ A Bizottság 2009/377/EK határozata (2009. május 5.) a vízuminformációs rendszerről (VIS) és a rövid távú tartózkodásra jogosító vízumokra vonatkozó adatok tagállamok közötti cseréjéről szóló 767/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (VIS-rendelet) 16. cikkében említett konzultációs mechanizmushoz és egyéb eljárásokhoz szükséges végrehajtási intézkedések elfogadásáról (HL L 117., 2009.5.12.).

¹¹ A Bizottság határozata (2009. október 9.) az ujjlenyomatok felbontásával, valamint biometrikus azonosításra, illetve a vízuminformációs rendszerben történő ellenőrzésre való felhasználásukkal kapcsolatos előírások megállapításáról (HL 270, 2009.10.15.).

¹² A Bizottság határozata (2009. november 30.) a vízuminformációs rendszer (VIS) működésének megkezdése tekintetében az első régiók meghatározásáról (HL L 23., 2010.1.27., 62. o.).

¹³ A Bizottság határozata (2009. november 30.) a Vízuminformációs Rendszerben az adatok beviteléhez és a kérelmek összekapcsolásához, az adatokhoz való hozzáféréshez, az adatok módosításához, törléséhez és az adatok törlésének előrehozásához, valamint az adatfeldolgozási műveletekre vonatkozó nyilvántartás vezetéséhez és a bejegyzésekhez való hozzáféréshez szükséges technikai végrehajtási intézkedések elfogadásáról (HL L 315., 2009.12.2., 30.o.).

VIS kötelezettségvállalási és kifizetési előirányzatok – 2009

Rendelkezésre álló kötelezettségvállalási előirányzatok	Felhasznált előirányzatok ¹⁴	Összesen (%)	Rendelkezésre álló kifizetési előirányzatok	Felhasznált előirányzatok	Összesen (%)
38.315.328,00 €	28.601.077,00 €	74,65%	27.216.095,14 €	20.828.088,00 €	76,53%

A Bizottság értesítette a fejlesztési fővállalkozót a kötbér 2009. június 15-étől való alkalmazásáról, mivel a vállalkozó nem volt képes a rendszermegoldások tesztelését sikeresen, időben, és szerződéses kötelezettségeinek megfelelően elvégezni. A kötbér eddigi összege összesen 7,6 millió EUR-t tesz ki¹⁵.

3.2.2. Kockázatkezelés

A projekt kockázatkezelési módszertana a jelentéstételi időszak folyamán valamelyest módosult, mivel 2009-ben a VIS projektmenedzsment-igazgatósága csak három alkalommal tartott ülést. Kezdetben ezen a fórumon került sor a kockázatok megtárgyalására a tagállamokkal és a fejlesztési fővállalkozóval. A három kockázati naplót alkalmazó megközelítés a jelentéstételi időszak második negyedévében módosult, és ennek alapján a Bizottság havonta azonosította a projekt legjelentősebb kockázati tényezőit, és ezeket a havonta megrendezett nemzeti projektmenedzseri üléseken bemutatta a tagállamoknak.

Továbbá a VIS barátai csoport keretében a svéd elnökség összevont kockázati lista létrehozását indítványozta; a Bizottság és az elnökség együttműködött annak érdekében, hogy meghatározzák a fő kockázatokot és a projektekre gyakorolt hatásuk alapján osztályozzák őket. A kockázatokot havonta, a következményeik súlyosságának esetleges módosulásait figyelembe véve kiigazítják. Minden egyes kockázatra vonatkozóan meghatározzák az enyhítésükhöz szükséges intézkedéseket. Ezt követően az elnökség a kockázatokot és a hozzájuk rendelt intézkedéseket bemutatja a tagállamoknak a VIS barátainak ülésén, ahol ezeket nyílt és átlátható módon megvitatják.

A Bizottság emellett magas szintű nyilvántartást vezet, és nyomon követi az intézkedések végrehajtását.

2009 végén a következők voltak a legkritikusabb azonosított kockázatok: i. a VIS kellő időben történő megvalósításának technikai, jogi és szerződéses okok miatti elmaradása, és az ezzel járó tekintélyvesztés, ii. a VIS működése kezdetének további késéseiből adódó nehézségek a központi és nemzeti szintű erőforrás- és pénzügyi tervezésben, iii. a teljesítményre vonatkozó eredeti követelmények nem teljesítésének kockázata, és végül IV. a SIS II-höz kapcsolódó szerződéses munkák VIS-re gyakorolt hatása. Az első három kockázat szintje változatlan, a negyediké ugyanakkor a jelentéstételi időszak végén csökkent. Minden kockázat esetében kockázatsökkentő intézkedéseket határoznak meg, továbbá a Bizottság, a tagállamok és a fejlesztési fővállalkozó szorosan együttműködnek, hogy e kockázatok projektekre gyakorolt hatását korlátozzák.

¹⁴ A Bizottság által 2010. április 27-én elfogadott 2011. évi költségvetési tervezet a kötelezettségvállalási előirányzatok 2009-ben felhasznált összegét 37 601 077 EUR-ban határozza meg. Egyes, eredetileg 2009-re tervezett projekttevékenységek időpontjának változása miatt 2010-ben 9 000 000 EUR összegű előzetes kötelezettségvállalás felhasználását kellett alkalmazni.

¹⁵ A kötbér pontos összegére (7 635 000 EUR) vonatkozó beszédési utalványt 2010. március 30-án adták ki.

A Bizottság kockázatsökkentő intézkedései ellenére egyértelműen látszott, hogy a fejlesztési fővállalkozó nem fogja tudni megvalósítani az eredeti megállapodás teljesítményszintre vonatkozó követelményeit, így várható volt, hogy 2010-ben is számolni kell a rendszer megoldások rendszerével kapcsolatos problémákkal.

3.2.3. A projektmenedzsment-igazgatóság (PMB)

2009-ben a projektmenedzsment-igazgatóság az év elején két alkalommal találkozott, hogy – az előző és következő tagállami elnökségek mellett – a projektben érdekelttel, a fejlesztési fővállalkozóval és a minőségbiztosítási vállalkozóval is megvitassa a VIS projekt irányításával kapcsolatos kérdéseket és kockázatokat. Decemberben került sor a projektmenedzsment-igazgatóság harmadik találkozására, melyen a fejlesztési fővállalkozó és a Bizottság vett részt, hogy megtárgyalják a rendszer megoldások tesztelésével kapcsolatos helyzetet, a korrekciós intézkedésekre irányuló változtatási kérést, a szolgáltatási szintre vonatkozó megállapodás elvárásainak csökkentésére vonatkozó jövőbeli változtatási kérést, valamint a szerződés oly módon történő módosítását, hogy az kiterjedjen az operatív irányítás előkészítő tevékenységeire is.

3.3. A VIS barátai

A VIS barátai a jelentéstételi időszak alatt kilenc alkalommal ülészttek – négyszer a cseh elnökség ideje alatt (2009 első féléve), ötször pedig a svéd elnökség ideje alatt (2009 második féléve). A magas szintű informális találkozók fórumot biztosítottak a VIS-szel kapcsolatos összes kérdés átlátható módon történő megvitatásához. A napirendet az elnökség állította össze, a Bizottsággal és a Tanács Főtitkárságával együttműködésben. A témák között rendszerint szerepeltek a következők: a Bizottság beszámolója a VIS aktuális állásáról, a nemzeti előrehaladás új jelentéstételi mechanizmusa, a konzuli képviseltekre való kiterjesztés az első régiókban, központi tájékoztatási kampány kialakításának lehetősége, kockázatkezelés, valamint a Frontex által a VIS-hez kapcsolódóan tartott műhelytalálkozók.

A VIS barátai csoporton belül új jelentéstételi mechanizmusként létrehoztak egy kérdőívet, amely a tagállamok technikai jellegű, valamint a konzulátusokhoz és a határokkal kapcsolatos előkészületeinek nyomon követését szolgálja. Ez az eszköz vette át az elért eredményekről szóló havi jelentések szerepét, melyeket rendszerint a VIS nemzeti projektmenedzserei készítettek el. A jelentéstételi időszak végén a kérdőívet statikus és időtényezőhöz kapcsolódó kérdésekre osztották fel. A kérdések a nemzeti rendszerek kialakításához kapcsolódó általános technikai előkészületekre, az első régiókra való kiterjesztéshez kapcsolódó konzulátusi előkészületekre, valamint a biometrikus adatok VIS-ben való ellenőrzésével kapcsolatosan a határokon történő előkészületekre vonatkoznak. Emellett a kérdőív a képzésekre és más célkitűzésekre vonatkozó speciálisabb kérdéseket is tartalmaz. A célkitűzések megvalósítására vonatkozóan számos tagállam nem adott meg egyértelmű időpontot, így a Bizottság nem tudott minden tagállamra kiterjedően átfogó képet alkotni az elért előrehaladásról.

Az elnökség és a Bizottság minden hónapban a találkozó előtt összesített kockázati listát állítanak össze, és a projektre vonatkozó tíz legjelentősebb aktuális kockázatot következményük súlyossága szerint osztályozzák.

2009 első féléve folyamán a VIS barátainak találkozóin tárgyalták a központi tájékoztatási kampány megszervezésének kérdését. Az erre vonatkozó megbeszélést azonban elhalasztották, tekintettel a működés megkezdése eredetileg tervezett időpontját érintő

késésre, valamint a Bizottságnak a vízumkódex rendelkezései szerinti jogi kötelezettségeire a vízumkérelmezők tájékoztatásában.

Élénk vita tárgyát képezte a VIS konzulátusi kiterjesztése tekintetében az első régiók sorrendjének meghatározása. A csoport által tett észrevételek beépültek a vonatkozó határozat különböző tervezeteibe, mielőtt az a SISVIS Bizottság részéről pozitív fogadtatásban részesült.

4. KÖVETKEZTETÉS

A jelentéstételi időszak folyamán (2009. január – december) a Bizottság a VIS-re vonatkozóan négy végrehajtási intézkedést fogadott el, többek között a VIS működésének megkezdése tekintetében az első régiók meghatározásáról szóló határozatot.

Az évet intenzív tesztelési folyamatok jellemezték, és ezek során a tagállamok többsége sikeresen befejezte megfelelőségi vizsgálatait, ami a VIS működésének kezdetét megelőző végső tesztelési szakasz előfeltételét képezi.

Központi szinten a VIS technikai fejlesztése 2009 áprilisában a rendszermegoldások tesztelésével a négy tesztelési szakaszból a másodikba lépett. Ebben a szakaszban a fejlesztési fővállalkozó számos – funkcionális és nem funkcionális – technikai problémával szembesült, melyek a rendszer teljesítményéhez kapcsolódnak.

Nemzeti szinten a tagállamok egyike a nemzeti rendszere fejlesztésére vonatkozó szerződéses munkákkal kapcsolatos jelentős problémákról számolt be. E problémák miatt ez a tagállam 2010 decembere előtt nem fog tudni kapcsolódni a VIS-hez.

2009 novemberében új általános ütemtervet nyújtottak be a Bel- és Igazságügyi Tanácsnak. Az új ütemterv alapján a VIS élesben való bevetésére 2010 decemberében kerülne sor. A projektben érintett felek mindegyike megerősítette a VIS üzembe helyezése érdekében való szoros együttműködés melletti elkötelezettségét.

Ezzel párhuzamosan a Bizottság rendszeresen tájékoztatta az Európai Parlament Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottságát a VIS projekt alakulásáról és aktuális állásáról, és a jövőben is így tesz majd.

5. MELLÉKLET: VIS MUNKACSOPORTOK

5.1. SISVIS Bizottság

2009-ben a SISVIS Bizottság VIS formációja¹⁶ öt ülést tartott, és ezek során a négy bizottsági határozattervezetet tárgyalták meg. Közelebbről, az ülések során megtárgyalták és szavazásra bocsátották a VIS Mail specifikációról szóló bizottsági határozattervezetet, a VIS működésének megkezdése tekintetében az első régiók meghatározásáról szóló bizottsági határozattervezetet, az ujjlenyomatok felbontásával, valamint biometrikus azonosításra, illetve a VIS-ben történő ellenőrzésre való felhasználásukkal kapcsolatos előírásokról szóló bizottsági határozattervezetet és a technikai végrehajtási intézkedésekről szóló bizottsági határozattervezetet, és mindegyikről pozitív véleményt adtak ki. A VIS-hez kapcsolódóan esetlegesen 2010-ben hozandó komitológiai határozatok a továbbiakban is e bizottság felelősségi körébe tartoznak.

5.2. A VIS nemzeti projektmenedzsereinek (NPM) találkozói

A jelentéstételi időszak alatt a Bizottság szolgálatai tizenegy szakértői találkozót szerveztek a tagállamok nemzeti projektmenedzserei számára, hogy megbeszéljék a VIS projekt központi szintjének állását, valamint részletes technikai kérdéseket, tervezési kérdéseket, továbbá a központi és a nemzeti szintet érintő kockázatokat és a tevékenységeket tárgyaljanak.

5.3. Változtatáskezelő Tanács (CMB)

A SISVIS Bizottság VIS formációjának tanácsadó munkacsoportjaként működő Változtatáskezelő Tanács 2009-ben csak januárban és márciusban ült össze. A Változtatáskezelő Tanács ajánlásokat tett a VIS konfigurációkezelésére a tesztelést is magába foglaló fejlesztési szakaszban, emellett változtatási kérelmeket is tárgyalt.

5.4. Tesztelési Tanácsadó Csoport (TAG)

A SISVIS Bizottság VIS formációjának tanácsadó munkacsoportjaként működő Tesztelési Tanácsadó Csoport az intenzív tesztelési időszakra való tekintettel a jelentéstételi időszakban meglehetősen gyakran összeült, illetve konferenciabeszélgetéseket tartott. A Tesztelési Tanácsadó Csoport biztosítja, hogy a teszteléssel kapcsolatos problémák kezeléséhez és megoldásához strukturált folyamatot alkalmazzanak, és tanácsot ad a VIS tesztelési kampányok lefolytatásával kapcsolatban. Javaslatokat tesz a VIS tesztelésére minden tesztelési szakasz során, különösen amikor abban a tagállamok is közvetlenül részt vesznek.

5.5. VIS Mail Szakértői Csoport (VIS MEG)

A csoport a jelentéstételi időszak folyamán havi rendszerességgel találkozott, hogy támogassák a VIS kommunikációs mechanizmusának (VIS Mail) megvalósítását.

2009 folyamán jelentős előrehaladás valósult meg a tesztelés, valamint a tagállamoknak a kommunikációs mechanizmushoz való kapcsolódása terén. A központi levéltovábbítást

¹⁶ A Schengeni Információs Rendszer második generációjának (SIS II) létrehozásáról, működtetéséről és használatáról szóló, 2006. december 20-i 1987/2006/EK európai parlamenti és tanács rendelet 51. cikkének (1) bekezdésével létrehozva.

szolgáltató megoldást e jelentéstételi időszak alatt hajtották végre, és a VIS Mail Szakértői Csoport tagjai egyetértettek abban, hogy tesztelése kielégítő volt és működése az alapvető elvárásoknak megfelelőnek bizonyult. A nemzeti végrehajtás tekintetében mind a 25 részt vevő tagállam a VIS Mail első fázisának lezárására készült, hogy lehetséges legyen a VIS-szel egy időben való elindítás.

A VIS Mail specifikációkra vonatkozó bizottsági határozattervezetet¹⁷ 2009 januárjában benyújtották a SISVIS Bizottságnak (VIS formáció), amely a találkozón pozitív véleményt adott a határozatról. A határozatot a Bizottság 2009. május 5-én fogadta el.

A Bizottság és a tagállamok VIS Mailre irányuló erőfeszítéseit a hálózati vállalkozóval együttműködésben a támogatási és minőségi segítségnyújtó vállalkozó támogatja.

¹⁷ A Bizottság határozata (2009. május 5.) a vízuminformációs rendszerről (VIS) és a rövid távú tartózkodásra jogosító vízumokra vonatkozó adatok tagállamok közötti cseréjéről szóló 767/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (VIS-rendelet) 16. cikkében említett konzultációs mechanizmushoz és egyéb eljárásokhoz szükséges végrehajtási intézkedések elfogadásáról.